

ROSJ HASJANA – 5787 – nr.282

Samenvatting van de Tora – lezing

Dag 1:

Hashem denkt aan [Sara](#) en schenkt haar en [Avraham een zoon, die](#) Jitschak wordt genoemd , [wat ' zal lachen '](#) betekent. Avraham is dan honderd jaar oud en Sara negentig. Jitschak wordt [besneden](#) op de leeftijd van [acht dagen](#) .

[Hagar](#) en [Jishmaël](#) worden [uit Avraham's huis verbannen](#) en zwerven door de woestijn; Hashem hoort de noodkreet van de stervende jongen en redt zijn leven door zijn moeder een bron te tonen. De Filistijnse koning Avimelech sluit een verdrag met Avraham in [Beër Sjeva](#) .

Dag 2:

Hashem beveelt Avraham zijn zoon te [offeren](#) op de berg Moria (de [Tempelberg](#)) in [Jeruzalem](#) . Jitschak wordt [gebonden](#) en op het altaar geplaatst, en [Avraham heft het mes op om zijn zoon te slachten](#) . Een stem uit de hemel roept hem tegen en zegt dat het een beproeving is ; een ram, die met zijn hoorns in het struikgewas is gevangen, wordt in Jitschak's plaats geofferd.

Samenvatting van de Haftarot

Dag 1: [1 Samuel 1:1](#) – 2:10

De *haftara* voor de eerste dag van Rosj Hasjana beschrijft de geboorte van de profeet Shmuel , de zoon van Elkana en zijn vrouw [Chana](#) , die al vele jaren kinderloos waren. Dit sluit aan bij het verhaal dat in de Tora- lezing van die dag wordt besproken, over Sara die na vele jaren van kinderloosheid Jitschak baarde .

Tijdens één van haar jaarlijkse pelgrimstochten naar Sjilo, de plaats van het tabernakel , smeekte Chana met tranen in haar ogen en in stilte Hashem, om haar te zegenen met een zoon, en beloofde, hem aan Zijn dienst te wijden. Eli , de hogepriester, zag haar fluisteren en berispte haar, denkend dat ze dronken was. Nadat Eli Chana's uitleg had gehoord, dat ze in gebed had gefluisterd, zegende hij haar en wenste dat [Hasjem](#) haar verzoek zou inwilligen.

Chana werd zwanger en baarde een zoon die ze Shmuel noemde. Toen het kind gespeend was, bracht ze hem naar Shilo en vertrouwde hem toe aan de zorg van Eli.

De *haftara* eindigt met het gebed van Chana, waarin zij Hashem dankt voor het inwilligen van haar wens, Zijn grootheid prijst, het volk aanspoort niet hoogmoedig of arrogant te zijn en profeteert over de Messiaanse verlossing.

Dag 2: [Jeremia 31: 1-19](#)

De *haftara* voor de tweede dag van [Rosj Hasjana](#) spreekt over Hashem's eeuwige liefde voor Zijn volk en de toekomstige hereniging van hun ballingen. In het laatste vers van deze ontroerend mooie *haftara* zegt Hashem: "Is Efraïm [d.w.z. de kinderen van Israël] niet Mijn geliefde zoon ? Is hij niet een kostbaar kind, dat Ik, wanneer Ik over hem spreek, Hem nog meer in herinnering breng ?" Dit sluit aan bij een van de belangrijkste thema's van de Rosj

Hasjana-gebeden: onze poging om Hashem ertoe te bewegen ons op deze Dag des Oordeels in een positief licht te gedenken.

Jeremia begint met het bevestigen van Hashem's liefde voor het Joodse volk. "Met eeuwige liefde heb Ik u liefgehad, daarom heb Ik mijn goedheid over u uitgestort."

Vanwege deze liefde verzekert Hashem Zijn volk dat er een stralende toekomst voor hen in het verschiet ligt. "Ik zal u nog opbouwen, en u zult voor eeuwig gebouwd zijn, o maagd van Israël; u zult u nog tooien met uw tamboerijnen en uittrekken in een vreugdevolle dans."

Jeremia beschrijft vervolgens de terugkeer van de ballingen, wanneer heel Israël naar het Heilige Land zal terugkeren: "U zult weer wijngaarden planten op de heuvels van Shomron... Zie, Ik zal [Israël] uit het land van het noorden brengen en hen verzamelen van de uiteinden der aarde... een grote menigte zal hierheen terugkeren. Huilend van vreugde zullen zij komen, en met medelijden zal Ik hen leiden... Ik zal hun rouw in vreugde veranderen, en Ik zal hen troosten en verheugen na hun verdriet."

Jeremia beschrijft vervolgens de hemelse scène, waar de stilte wordt verbroken door het geluid van bitter gehuil. Onze stammoeder Rachel weigert getroost te worden, want haar kinderen zijn verbannen. Hashem antwoordt: "Stil je stem en je ogen, en houd je ogen droog... Er is hoop voor je toekomst; de kinderen zullen naar hun land terugkeren ."

Bereid om te veranderen

Soms heeft zelfs de meest oude grap ons een diepgaande les te leren : "Hoeveel psychologen zijn er nodig om een gloeilamp te vervangen ?"

Het antwoord gaat als volgt : "Slechts één. Maar het moet wel bereid zijn om te veranderen!"

Deze kwinkslag, als het die naam verdient, erkent een belangrijke beperking van het beroep van psychotherapie. Het kan alleen effectief zijn in de mate dat patiënten of cliënten gemotiveerd zijn om mee te werken aan het proces. Alleen als ze zich inzetten voor het harde werk van persoonlijke verandering, kunnen psychotherapeuten uitkijken naar succes.

Bereidheid om te veranderen is een zeldzame eigenschap onder mensen. Mensen zijn bang voor alles wat nieuw is en houden vast aan de status-quo, zelfs als het hen weinig voordeel heeft opgeleverd.

Rabbi Abraham Jitschak Koek, de eerste opperrabbin van het land Israël, schreef een kostbaar boekje met de titel The Lights of Return. Daarin benadrukt hij dat de "menselijke neiging om wanhopig vast te houden aan oude manieren en oude gewoonten het teken is van een spirituele malaise".

Want we bevinden ons nu in de afnemende dagen van de maand Eloel met de Hoge Feestdagen op komst. Het thema van deze periode van de Joodse kalender is Tesjoeva, dat, hoewel meestal vertaald als "berouw", beter kan worden vertaald als "terugkeer", of nog beter als "verandering".

Een fundamentele leer van het Jodendom is het volgende vers uit Kohelet (7 : 20): "Want niemand in deze wereld is volmaakt, die alleen maar goed doet en nooit zondigt." We moeten allemaal verbeteren, we moeten allemaal veranderen. Dit is voor de Jood, de centrale boodschap van Rosj Hasjana en Jom Kippoer .

Het fundamentele verschil tussen optimisten en pessimisten is dat de eersten geloven dat verandering mogelijk is, terwijl de laatsten geloven dat pogingen om te veranderen zinloos zijn . "Je kunt de menselijke natuur niet veranderen." "Het luipaard kan zijn vlekken niet veranderen." "Eens een dwaas, altijd een dwaas." Dit zijn de motto's van de pessimisten, en de aannames die ze doen zijn precies het spul van de diepgewortelde weerstand tegen echte verandering in ons gedrag en onze houding.

Er zijn boeken geschreven en talloze preken hebben gepeild met allerlei adviezen over hoe om te gaan met verandering. Sommigen geloven dat het een langzaam, geleidelijk, stap voor stap proces is. Anderen houden vol dat verandering een dramatische sprong in het diepe vereist en in een transformerend moment kan worden gedaan.

Sommigen geloven dat verandering plaatsvindt als gevolg van externe omstandigheden of sociale druk die door andere mensen opgelegd wordt. Anderen beweren dat verandering integendeel opzettelijk en doelbewust door iedereen zelf geïnitieerd kan worden.

Joodse teksten erkennen dat er twee soorten veranderingen zijn; de ene inderdaad een langzaam, nauwgezet pad, en de andere een snelle en plotselinge persoonlijkheidsverandering. De Joodse traditie erkent dat anderen onze paden beïnvloeden en vormen, maar dat de uiteindelijke verantwoordelijkheid voor spirituele verandering bij ieder van ons zelf ligt.

Ik wil graag een fascinerend voorbeeld met u delen van twee individuen die samenwerken in een doelgericht maar bewust incrementeel veranderingsproces. Het is te vinden in de geschriften van een man die bekend staat als de Rebbe van het getto van Warschau. Zijn naam was Rabbi Klounimous Kalman Shapiro, en zijn carrière als een uitstekende pedagoog en leraar van adolescente jongens werd tragisch afgebroken door de verschrikkingen van de Holocaust.

Rabbi Shapiro schreef een boek gericht op zijn jonge protégés, waarin hij hen het volgende advies gaf om aan het begin van het schoolsemester te worden ingewijd. Hij vraagt de student zich voor te stellen, als zijn naam bijvoorbeeld Reuven is, hoe 'Reuven' er over een maand, over zes maanden, en over een jaar uit zou kunnen zien.

Zodra de jongeman een soort beeld heeft van wat zijn toekomstige zelf zou kunnen zijn, kan hij bewust stappen gaan ondernemen om dit beeld te benaderen. Hij kan specifieke doelen en doelstellingen stellen, om stap voor stap dichterbij zijn zelfideaal te komen.

En af en toe kan hij zijn voortgang volgen, het proces versnellen, indien nodig aanpassen of vertragen als het te snel gaat. De Rebbe moedigt de jongeman aan om samen te werken met een vriend of een mentor terwijl hij door dit proces van zelfverandering en zelfontwikkeling gaat.

In deze tijd van het Joodse Nieuwjaar, hebben we allemaal de neiging om goede voornemens te maken. De techniek van Rabbi Shapiro is slechts één van de vele methoden die ons kunnen helpen bij het formuleren van dergelijke resoluties en bij het succesvol uitvoeren ervan.

De heiligheid van dit seizoen inspireert ons, net als de gloeilamp, om bereid te zijn te veranderen. We moeten ons wenden tot de wijzen en de ervaren onder ons, of het nu levende vrienden, mentoren en spirituele gidsen zijn, of vroegere geleerden, rabbijnen en leraren, voor suggesties voor specifieke technieken over hoe we echt kunnen veranderen.

Het jodendom legt altijd de nadruk op het nut en het belang van tekstuele studie. In deze tijd van het jaar is studie niet minder belangrijk dan gebed. Vooral als onze studie zich richt op het vinden van manieren om de gewenste verandering te bereiken, en om die verandering vast te houden in het licht van uitdagingen en steeds veranderende omstandigheden.

Elke keer als we elkaar een gelukkig en zoet nieuwjaar wensen, zeggen we eigenlijk: "Ik hoop dat je succesvol bent in je pogingen om jezelf te veranderen en jezelf te verbeteren in het

komende jaar." Het is in die geest dat ik ieder van u, beste lezers, een gelukkig en zoet nieuwjaar wens ! (R. Zvi Hersh Weinreb).

Binnenverlichting

Tekiat Sjöfar, het blazen van de sjofar, is een centraal onderdeel van de Rosj Hasjana-dienst. Bij het ontwerpen van de structuur van elk deel, kozen Chazal minutieus zeven verzen die responsief moeten worden geciteerd voordat men de sjofar blaast, en drie verzen na het blazen. Deze verzen richten onze geest en ons hart om ons te concentreren op het doel van de mitsva om sjofar te blazen en inderdaad het doel van de Jamim Nora'im, de Hoge Heilige Dagen.

Na het blazen van de eerste dertig sjofar-geluiden, roept de chazzan: "Ashré ha'am jod'é teroe'a, Hashem be'or panecha jehaléchoen – Prijzenswaardig is het volk dat de kreet van de sjofar kent; O Hasjem, zij zullen wandelen, door de verlichting van uw gelaat!" Het laatste deel van het vers geeft ons een glimp van het thema van de dag en de kracht van de sjofar.

Rav Elya Roth zt"l in Sichat Eliyahoe citeert het beroemde idee dat de momenten waarop de sjofar geblazen wordt, verwant zijn aan de momenten dat de Kohen Gadol in het Heilige der Heiligen staat, om de exclusieve Jom Kippoer-dienst te doen. Bij het luisteren naar de sjofar-kreet, gaat ieder van ons metaforisch "lifnai ve'lifnim" binnen, in de binnenste kamer van Hasjem's aanwezigheid. We worden beoordeeld op Rosj Hasjana "kivné maron" als individu. Dit is een unieke ervaring omdat mensen over het algemeen sociale wezens zijn, we houden ervan om met anderen om te gaan en definiëren onszelf vaak in termen van onze relatie met anderen. Op Rosj Hasjana daarentegen staan we volledig alleen voor Hasjem. Rav Roth merkt op dat dit één van de redenen is dat het woord 'emet', de waarheid, vaak wordt herhaald in de Rosj Hasjana-liturgie. We krijgen de kans om zonder pretenties onder ogen te zien wie we zijn, om de confrontatie aan te gaan met ons kernzelf. In de binnenste kamer komen we tegen, wie we werkelijk zijn.

Reb Jehuda Leib Chasman zt"l deelt een krachtige gelijkenis om de dynamiek van deze momenten te illustreren. Stel je een eenvoudige dorpeling voor die hoort over een bioscoop. Hij is geïntrigeerd door het idee en spaart geld om een toegangskaartje te kopen om een film te zien. Hij betreedt het verduisterde theater en wordt betoverd door de beelden die hij op het scherm ziet. Eén ding stoort hem echter vreselijk. Iedereen zit in het donker! Hij stelt zich voor hoeveel meer ze zouden genieten, als ze beter zouden kunnen zien en dus, doet hij instinctief het licht aan. De mensen in het theater schreeuwen tegen hem: "Dwaas! Weet je niet dat de beelden alleen in het donker verschijnen?!"

Op Rosj Hasjana zijn we op de hoogte van de "ohr panécha", de G-ddelijke verlichting, die ons in staat stelt om de fantasieën te zien die we leven en de verkeerd gerichte doelen die we najagen.

In zijn sefer over tesjoeva legt Rabbi Immanuel Bernstein uit dat we onszelf het hele jaar door bedriegen door te geloven dat we de eigenaar zijn van het huis, het bedrijf, we zijn het centrum van het universum.

Inderdaad, we hebben soms de houding dat we 'Hasjem in ons leven uitnodigen', maar alleen wanneer het ons uitkomt. Rosj Hasjana is de tijd waarin we begiftigd zijn met het licht van helderheid; het is de wereld van Hasjem en we moeten ons aanpassen om onze waarden en denkwijzen opnieuw af te stemmen op de Zijne. Het thema van dit deel is het herstellen van onze visie; om te wandelen en te leven in het 'licht van Hasjem' - met Zijn waarheid, Zijn woord, Zijn bevel.

De sjofar doet het licht aan en schijnt het in de innerlijke uithoeken van onze ziel. Het stelt ons in staat om onze gemaakte illusies te zien voor wat ze zijn en alleen dan kunnen we oprecht leven met de G-delijke waarheden die Hasjem voor ons gesteld heeft . (R. S.Smiles)

Juiste plaats, juiste tijd: Rosj Hasjana leven met Emunah

Emunah is het geloof dat Hasjem ons op precies de juiste plaats heeft, op precies het juiste moment, voor ons. Niet voor iemand anders, niet per ongeluk, niet als een fout van planning of omstandigheid. Waar je nu bent – dat is waar je bedoeld bent te zijn ,voor je welzijn.

Soms is dat besef prettig. Dingen vallen op hun plaats, onze plannen ontvouwen zich soepel en we voelen ons afgestemd op het leven dat we ons hadden voorgesteld. Andere keren voelt het precies het tegenovergestelde. We komen terecht in situaties waar we nooit om hebben gevraagd, plaatsen die ongemakkelijk zijn, omstandigheden die ons lijken te blokkeren in plaats van ons te helpen. Dat zijn de momenten waarop frustratie, teleurstelling en zelfs woede de overhand dreigen te nemen.

Maar emoena fluistert iets anders. Het vertelt ons : ook dit is ontworpen, op maat gemaakt voor jou. Hier is de grootste kans om jouw Avodat-Hashem te leven.

Dagelijkse training in Emunah : Op een gewone dag kan dit eruitzien alsof je vast komt te zitten in bumper-aan-bumper verkeer terwijl je "verondersteld" werd op je werk te zijn. Of het diner dat je liefdevol voor je gezin hebt gepland, brandt in de oven en je moet helemaal opnieuw beginnen. Een lekke band , een ziek kind thuis, een vergadering die op het laatste moment geannuleerd wordt - de lijst gaat maar door.

Dit zijn niet alleen ongemakken. Het zijn uitnodigingen. Hasjem vraagt zachtjes :

ועתה ישראל, מה ה' אלוהיך שואל מעמך? En nu Israël, wat vraagt Hasjem, uw God, van u? (Devarim 10:12)

Misschien betekent het onverwachte verkeer meer tijd om een geliefde te bellen, naar een shiur te luisteren of gewoon om te ademen. Misschien wordt het aangebrande diner een kans om als gezin samen te lachen en creatief te werken. Misschien wordt de langzame rij in de supermarkt een test in geduld, zeg maar een hoofdstuk van Tehillim, of zelfs een kans om te glimlachen naar iemand anders die ook wacht.

Het gaat er niet om waar je wilde zijn. Het gaat erom waar Hasjem je geplaatst heeft . Dat is de avodah van het moment.

Rosj HaSjana op wacht : Deze les werd levendig voor ons op Rosj HaSjana, vlak voordat de oorlog uitbrak. Mijn zoon, Benjamin, kreeg wachtdienst op een legerbasis in de buurt van de Egyptische grens. In plaats van in jeshiva of thuis bij zijn familie te zijn, hield hij de wacht met slechts een paar andere soldaten . Wachtdienst betekende ook iets anders: geen minjan. Geen chazzan die de tefillot leidt , geen sjofar-klanken omringd door honderden geluiden die samen opstijgen. Alleen hij en Hasjem . Benjamin had kunnen proberen van dienst te wisselen . Maar zijn antwoord aan ons was: het is Rosj HaSjana voor iedereen, en dit is waar Hasjem mij geplaatst heeft. Dus hield hij de wacht tijdens de hem toegewezen uren. En toen hij eindelijk alleen ging zitten om te davenen, werd het één van de krachtigste gebeden van zijn leven . Uren doorgebracht in privé tefillah, ononderbroken, hij en de Ribbono Shel Olam . Later vertelde hij ons dat het één van de meest spirituele ervaringen was die hij ooit had gekend. Hij had niet alleen zijn omstandigheden geaccepteerd, hij had ze ook gemaximaliseerd. Hij won dat moment en verhief het hoger dan hij zou hebben gedaan als alles 'volgens plan' was verlopen.

Het grotere plaatje : De afgelopen jaren hebben ons allemaal een spoedcursus gegeven in deze les . Covid sloot de sjoels en plotseling werden eetkamers, veranda's en achtertuinen heiligdommen. We ontdekten dat Hasjem net zo goed te vinden is in een gefluisterde Amida naast onze kinderen , als in de grootsheid van een volle synagoge.

Onlangs, tijdens de oorlog, hebben sirenes en raketten gebeden en maaltijden onderbroken, waardoor gezinnen naar veilige kamers werden geduwd. Maar daar, opeengepakt in angst en hoop, rezen stemmen van tefillah op uit het diepst van het hart. Maar dit is niets nieuws voor ouders met jongere kinderen. Moeders (en vaders) zijn thuisgebleven van de sjoel om voor de kinderen te zorgen, omdat ze het gevoel hadden dat ze "iets misten" en niet in de "juiste sfeer" waren voor Jamim Nora'im. Als kersverse moeder herinner ik me dat mijn vriendin Beth me troostte door te zeggen: "Jij zorgt voor jouw kinderen en Hasjem zal voor de Zijne zorgen". In werkelijkheid is thuis precies waar Hasjem hen wilde hebben, Hem dienend op de heiligste manieren. Elke keer dachten we dat we wisten waar we thuis hoorden. Elke keer herinnerde Hasjem ons eraan: "Ik plaats je precies waar je moet zijn."

Hasjem's plan, niet het onze : We meten ons leven vaak af aan wat "altijd geweest" is : Ik heb altijd gedavend met een minyan op Rosh HaShana . Ik heb altijd deze maaltijd georganiseerd , deze voedingsmiddelen geserveerd. Ik heb altijd op deze stoel gezeten, deze routine gevolgd, deze traditie in ere gehouden, me zo voorbereid , bij deze mensen geweest, enz. enz.

Maar Hasjem werkt niet volgens onze statistieken. Hij rekent niet volgens ons 'altijd'. Zijn plan is oneindig veel dieper en wijzer. Soms liggen Zijn kansen voor ons, buiten onze comfortzone , buiten onze verwachtingen en buiten onze controle.

Dat maakt ze niet minder heilig. Sterker nog, dat maakt ze vaak heiliger. Want het is op die momenten – wanneer onze plannen ontrafelen en we oog in oog staan met Zijn plan – dat ware emunah wordt geboren en ware grootsheid wordt ontketend.

Deze Rosj HaSjana : Als we Rosj HaSjana, de Dag des Oordeels, naderen, is het aan ons om niet alleen te vragen " :Waar wil ik dit jaar heen ? Wie wil ik worden ? Wat wil ik bereiken?"

Maar misschien is de diepere vraag deze :

Waar Hasjem mij ook plaatst, zal ik het herkennen als de juiste plaats ?

Deze Rosj HaSjana, onze avodah is niet alleen om Hasjem te kronen als Koning van het universum, maar om Hem als Koning te aanvaarden over onze persoonlijke momenten . Om te geloven dat elke omweg, elke frustratie, elke ongeplande omstandigheid geen obstakel is , maar een opening.

Hasjem vraagt ons: "Wat ga je doen met dit moment dat ik je gegeven heb ?" Wanneer we antwoorden met gratie, met geduld, met creativiteit, met vriendelijkheid, met tefillah, met geloof , dan transformeren we het moment in de eeuwigheid.

Mogen we geschreven en verzegeld worden voor een jaar van leven, gezondheid, vreugde, duidelijkheid, kedoetsja en onwankelbaar geloof in Hasjem's plan - een jaar van getuigen met onze eigen ogen בשוב ה' ציון, met de Geulah Sheléma. Amen .

Shana Tova en Shabat Shalom

Voor suggesties en commentaar : mobi166@hotmail.com

Gelieve dit blaadje (deze link) ook door te sturen aan vrienden en kennissen.

En je bronnen zullen zich naar het buitenland verspreiden (Misjlé 5-16)

לע"נ ר' יששכר דב בן ר' מנחם מנס ולע"נ מרת פרומה בת ר' צבי אריה

Dit blaadje met de naam "Mijn Jodendom" kan men downloaden op de site : <https://ladaat.co/gilyonot/>